

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicație.

Acht abonamentele, cât și înscrisele
sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat
Scrieri adresate nu se primesc

DOI MINISTRI ȘI DOUĂ CONGRESE.

Intr'un interval scurt două congrese ale institutorilor primari s'au ținut în două țări cari amândouă ne interesează, pentru-că unul a fost în România, țara fraților noștri, al doilea în Ungaria, țara noastră. Cine a urmărit lucrările celor două congrese cu atenție va scoate mulțime de învățăminte din ieie. Subiectul și caracterul dezbatelor celor două congrese este caracteristic și pentru personalitatea și mentalitatea celor doi miniștri supt a căror egidă s'au urmat. La noi, Berzeviczy este cunoscut și slăvit chiar și de unguri ca șovinist care de mult ardea de dorința de-a ajunge la cârma învățământului din țară, pentru a pune în lucrare ideile sale de maghiarizarea, sau cum înșuș zice, *naționalizarea* învățământului primar. Scopul acesta se va atinge prin desființarea pe încet a școalelor primare nemaghiare — iată un ministru de instrucție publică vrând să desființeze școli.

Și scopul acesta urmărit cu orbirea patimei scuză mijloacele. Decât micuții copilași să învețe carte, să-și sporească cunoștințele, într'un cuvânt să se cultive, mai bine să rămână prosti, mai bine cei 4-5 ani petrecuți în școală să fie un timp perdut în viața lor. Iată dar un ministru de instrucție publică luptând în contra răspândirii culturii, silindu-se din rășputeri să țină poporul în prostie. Și fiind-că este un lucru știut că-l cu neputință a învăța o limbă numai în școală, numai din cărți și

la o vârstă atât de fragedă, când mediul înconjurător este neprielnic ca la satele noastre, ministrul vrea să-l silească pe copiii la acest lucru imposibil ce lovește în principiile pedagogiei. Iată deci un ministru de instrucție publică călcând în picioare legile cele mai elementare ale pedagogiei. Astfel este ministrul nostru.

Și pentru a-i da operei sale destructive o aparență de autoritate, aparență că ea este cerută de țara întreagă, el convoacă pe învățătorii dela sate la un congres cerându-le »avizul.« Aceștia, bine-înțeleși, sunt încantați de opera stăpânului lor. Care slugă nu a laudat și lingușit pe stăpânul său, care ar îndrăzni să nu-l tămâieze? Ba slugile D-lui Berzeviczy în excesul lor de zel socotesc că stăpânul lor a făcut prea puțin. Atunci stăpânul apare în mijlocul lor și-l sfătuiește să fie mai moderați în pretențiuni, căci totul nu se poate face de odată, trebuie să mergem treptat înainte. Iar ceata slugilor earășii își înalță glasul plin de laudă stăpânului »înțelept«.

Și iată, dincolo de o țărănișă tânără după zece ani de abitații și de experiențe, venind ocărnuirea la idei sănatoase, îndrumându-se pe calea muncii cinștite și stăruitoare. Un ministru chibzuit își desfășură munca întemeiată pe principii ce sunt rodul unei cugetări și convingeri mature. Trebuie infiltrat în popor naționalismul cel sănătos și cel adevărat și nu exaltat. Trebuie dată școlii menirea ei cea adevărată: să cultive și să crească pregătind pentru viața

practică. De aceea să înființeze grădini pentru instrucțiunea economică a viitorilor țărani.

Și pentru a servi scopul: răspândirea sentimentului național, să întrunește congresul. Ei dezbat o chestie importantă, felul cum istoria națională trebuie predată în școalele primare. Rezultatul sfaturilor este stabilirea unui principiu ce dovedește o înțelepciune adencă, principiul că »scopul istoriei naționale este mai mult dezvoltarea sentimentului național, de cât înmulțirea cunoștințelor istorice«.

Câtă înțelegere a adevăratei meniri a învățământului primar, câtă pătrundere a psihologiei mlădițelor date spre altoit cu altoi bun și nobil! Școala primară — zic ei — nu vrea, căci nu poate să-l scoată pe copil doabă de carte cu un magazin de date și cifre aride în cap, ci vrea să crească cetățeni buni și patrioți. Păzind mereu limitele pedagogiei, terenui lor de muncă, ei chibzuesc mijloacele cele mai bune în vederea țintei: tablouri istorice, drapelul național, piese și escurziuni istorice și tirul școlar. Un învățator zelos și deștept, dl I. Ciocărlie emite părerea că »istoria națională să fie predată în trei cercuri concentrice, începând fiecare cu trecutul și isprăvind cu prezentul. Primul cerc să cuprindă *legendele*, al doilea *Domnii* cei mai însemnați și în fine al treilea pe lângă materia celui de al doilea și *Domnii mai puțin însemnați*«.

Câtă cunoștință a pedagogiei este în aceste deziderate, câtă îngrijire pentru des-

ȘTEFAN-CEL-MARE ȘI

POPORUL ROMÂNESC.

În toate colțurile României serbarea lui Ștefan-cel-Mare s'a desfășurat într'un chip vrednic de eroul serbătorit.

Ministrul de instrucție a luat numai inițiativa comemorării și cheltuiala în unele locuri. Ori-cât de bune ar fi fost măsurile oficiale, ele n'ar fi avut însă nici un preț adevărat, ci ar fi înțepenit în ghiața formelor moarte dacă la indemn n'ar fi răspuns de pretutindenți un răsunset, larg și puternic răsunset, în care se uniau glasurile tuturor.

Insemnătatea serbării stă în acest răsunset, în acest ton cald, armonios, în acest ton vibrant, de argint și de aur, prin care sufletul poporului românesc liber a răspuns la atingerea cu varga fermecată a numelui lui Ștefan-cel-Mare. Pomenirile de pretutindenți, cu atâtea cortegiuri pompoase, cu atâtea discursuri, și mai bune și mai rele, se vor povesti în cartea ilustrată pe care o scoate tot Ministeriul de Instrucție, care are în fruntea sa pe d. Haret. Aici, îndată după marea noastră adevărată vădire a iubirii Românilor pentru trecutul lor în cea mai strălucită înfățișare a lui, se va vorbi numai despre felul neașteptat de înțelegător și de vrednic, în care s'a petrecut serbarea.

În București, lumea a fost neobișnuit de tăcută și de cuminte. Ziarele vestiseră destul de rece aniversara de jale și de mândrie, în articole stingace prin care se zăria ambiția celui »mititel« care se slăvia pe densusul însuși, de care vorbește Eminescu. Cetitorii au luat ce li trebuia: știrea că la 2 Iulie se vor face rugăciuni pentru odihna sufletului aceluia care a luptat — a luptat și a cugetat — mai mult decât ori-cine pentru păstrarea, pentru mărirea, pentru cinștea neamului românesc. Și au venit ast-fel, cu o așteptare din zilele mari, dar mai cucernică decât ori-când.

În tribuna oficială, Archiereii în odăjdii strălucitoare se așează înaintea mormântului de lemn de teiu spoit, care înlocuiește în închipuire pe cel adevărat, care se află departe, peste hotar (o clipă-ți trece gândul că atâtea parte din măreția mai nouă e față de cea veche, a lui Ștefan, ca acest lemn de teiu vâpsit față de veșnica marmură a mormântului din Putna). Se încep rugăciunile morților. Între cei de față, foarte mulți vorbesc între densusii, — pe când afară mulțimea stă liniștită și plină de evlavie. Archiereii ingenunche și principii Ferdinand și Carol sunt cei dintâi cari pleacă genunchii lângă densusii. Tot de afară se ascultă cu mai multă luare aminte cuvântările.

Defilările vin la rând. Între cei dintâi cari trec sunt purtătorii unui steag pe care se deosebește în litere de aur cuvântul Sibiin, pe când de-asupra filșie panglicii cu colorile Italiei: e un gând trist, de departe, care stă ascuns în culele acestui steag ce nu samănă cu celelalte; puținii cari au băgat de samă trecerea steagului

răzleț își simt ochii plini de lacrimi. Apoi școlile, cu copii pe când tricolorul luminii care-i unește pare un îndrăzneț tricolor de biruință, trezesc în mersul lor aplause, care n'au nimic formal și nimic impus.

Tăcerea se face: locul dintre tribune e gol. Corurile care s'au înălțat adinșoarea ca o mulțămăită către cerul de unde s'a pogorit sufletul eroului, au amuțit. Școlarii, mulțimea, lumea oficială așteaptă ceva care nu e de toate zilele: închipuirea vremilor moarte care va trece, în armele ei, în purpura ei, în mătasa, catifeaua și aurul ei între rânduri țărănești de astăzi care sunt chemate a spune prin vesmânt ce au fost glorioasele rânduri țărănești de altă dată, de atunci.

Buciumașii trec: buciumele sunt mute, căci stafiile nu cântă. Dar un cântec, un mare cântec se pregătește în inimă, în acele multe inimă ale oamenilor de astăzi prin care trece viața veche, viața veșnică a neamului; un cântec de părere de rău, un cântec de mândrie, un cântec de nădejde. Trec călăreții în rânduri, trece steagul, trec copii de casă... Știntețoarea intrupare a lui Ștefan însuși trece. Și un nemărginit freamăt de aplause se ridică din marea mulțime tăcută până atunci, pe când ochii în lacrimi ai oamenilor ce nu se cunosc între sine se caută pentru a-și mărturisi bucuria că au văzut măcar atâtea din ceea ce a fost: vrăjirea prin aur și stufe scumpe, prin mersul solomn al unui mândru călăreț pe calul împodobit cu harșale, a lui Ștefan străbunul.

Și în acest timp clopotele sunau în tot largul României clopotele grele din bisericile ora-

voltarea treptată a copilului! Invățătorul va avea rolul blândului povestăș (cum era Creangă ca institutor) țesând pe fondul rigid al istoriei țesătura cea fină a poeziei, evocând jocul fantaziei copilărești și infiltrând pe nesimțite în inima sa sentimentul iubirei de neam. Cu câtă dragoste vor alerga micuții la școală sorbind cuvintele pline de farmec ale dascălului lor, ear dascălul pentru ei va fi un părinte, un unchiș din gura căruia ei nu se vor sătura să asculte povestirile nunate și înălțătoare de inimă.

Dar cu ce sentimente vor merge copilașii noștri la școală, cum vor privi ei pe învățătorul lor?

De dimineața și până în amurg mititeii vor asuda pe bănci, pronunțând earăși și earăși acelaș son, acelaș cuvânt pentru ei fără înțeles, rupându-și limba cu un graț atât de străin de firea lor. Școala pentru ei va fi un iad, unde vor intra cu groază, învățătorul un om cu căutătura vecinic încruntată și cu glasul răstit.

Eata rezultatul celor două congrese așa cum ele caracterizează persoanele și împrejurările.

De-oparte un ministru desmințindu-și atribuția de al cultelor și instrucțiunii publice, lucrând în contra menirei sale, desființând școli, bătându-și joc de marele principiu al popularizării și vulgarizării culturii, călcând pedagogia în picioare.

De altă parte un ministru conștiu de chemarea sa, lucrând cu mijloace bine cumpănite pentru atingerea unui scop frumos. Ministrul nostru convoacă congresul învățătorilor nu pentru a discuta chestii importante de pedagogie, cutare, chestie contraversată (și ar fi destule) ci pentru a da proiectului său de lege aparența unui deziderat al întregului corp didactic, al țării întregi. Dinsul îi pune la o muncă ce depășește chemarea lor, indemnându-i să facă politică. Invățătorii săi (nu putem zice că sunt ai noștri, cu toate-că trăiesc și după dările noastre) să întrec în pretențiunii șoviniste, căci știu cu toții că aceasta este calea cea mai sigură către înaintare, către osul de ros, către meritele patriotice. Ce scârboși sunt

șelor, clopotele umile care chiamă pe sătenii la slujbă. Din București venise un indemn pentru o serbare, dar dragostea fiecăruia a dat în fiecare loc o altă înfățișare acestei serbări și fiecare a fost mândru că a găsit ceva nou pentru a cinși pe Ștefan-cel-Mare. Unii — ca la Râmnicul-Sărat — au scos un ziar anume, alții — ca la Burdujeni au postit toată țărănimea din împrejurimi la o pomenire împreună în umbra codrului, care știe așa de bine de luptele și jertfele noastre; la mănăstirea Agafonului, micii școlari s'au prefăcut în ostașii lui Ștefan. La Borzești, unde legenda pune leagănul eroului, miș și miș de oameni, în haine nemțești și în sumane și cămăși albe, au ingenunchiat împreună supt cerul albastru pentru pomenirea lui Ștefan. La Botoșani, la Iași, cortegii istorice au trecut înaintea privitorilor, — mișcați când erau Români, — ca și în capitala țării.

II.

La Putna, clopotele sună de cu seară, în turnurile care sunt poate prea bine drese și văpsite ca să poată aminti după cuviință trecutul, precum mormântul e prea acoperit de podobe pentru ca să se vâdească deplin celor așa de mulți eari ar voi să-l vadă. Din unghiuri de munte, din așezările albe ale văilor din orașele năpădite de alte neamuri au venit drumetii fără de număr. Pletele lungi flutură pe umerii voinici, ochii țintesc mândrii înainte, în căruțele ușoare care duc pe sătenii, pe cei mai adevărați, mai siguri urmași ai luptătorilor Voevodului Moldovei triumfătoare.

acești patrioți, aceste slugi, cari asmuțite de-o vorbă a stăpânului se întrec în pretențiunii exagerate și amuțesc eară la comanda stăpânului!

Dincolo, cât de rodnică este discuția acelor simpli și nepretențioși institutori! Lor nu li-se spune cu ori-ce ocaziune de toții, de ministri, presă și parlament, laudele late de «cuceritorii viitorului stat, ziditorii marelui imperiu maghiar». De aceea ei se mulțumesc cu lefșoara redusă și ciuntită de criza ultimilor ani, nu cer în mod insolent urcarea lefilor fără să le pese de criza ce bântue țara.

Ei nu trec peste cadrele activității lor, își înțeleg pe deplin menirea și discuția lor este serioasă și demnă la care toți iau parte cu interes și zel sfânt.

Este fericită țara unde se lucrează astfel și neputincioasă țara aceea și expusă primejdiilor viitorului unde, ca la noi, ministri și corp didactic se întrec în muncă destructivă și dușmănoasă pentru o jumătate a cetățenilor.

Eata cum două țări și două guverne se caracterizează prin ministri și slujbașii lor.

Gh.

Memorandul episcopatului gr.-or. român. După cum suntem informați, episcopatul bisericii gr.-or. române a înaintat Ministerului de culte și instrucție publică un Memorand, în care-și precizează punctul său de vedere, asupra proiectului de reformă al învățământului primar și concludă în pretenziunea, ca proiectul din cestiun să fie ori retras cu desăvârșire, ori astfel modificat, ca să ajungă în consonanță cu legile fundamentale ale țării, cari garantează autonomia bisericii noastre, și în consonanță cu principiile pedagogiei raționale.

Declarațiunile ministrului Berzeviczy. Declarațiunile ministrului Berzeviczy făcute în ședința de Sâmbătă a parlamentului au produs în toate cercurile românești adânc rezolv și enervare. Nimeni nu credea atât de apropiată primejdia ce se pregătea școlilor noastre. In-

O zi întreagă ei au stat acolo, țărani, — așteptând tăcuți rëndul lor ca să facă rugăciunea pentru Ștefan și ca să aprindă luminarea lor de zece crăitări între cununile scumpe și grele. Au venit, și-au făcut cruce, au văzut aprinzându-se lumina care închipuia recunoștința lor, și s'au dus acasă, fără să cumpere dela „propinatorul cu vin și rachiu cari așteptau. Am auzit că doi dușmani s'au împăcat pentru că nu se cuvinea să se apropie cineva cu inima plină de ură de mormântul lui Ștefan. Și, după acești călători, au venit alții și alții, în toată ziua de Duminecă, până ce fiecare sat și-a văzut sfântul din Putna.

III.

Și eu cunosc și o altă pomenire. Undeva, într'o largă și frumoasă țară. Ce greu e drumul la Putna, greu prin cheltuială și greu prin piedeci, care nu se pot infringe! Prin tăcerea dimineții limpezii pare că vin de departe glasuri de clopote, sunet de buciume, tropot de cai și zingănit de arme; pare că în zare flutură steaguri. E astăzi, a fost ieri, va fi mâine?... Ochii se pleacă pe rënduri de carte, și o lacrimă cade, o lacrimă caldă, — o lacrimă roditoare.

Mărire Ție, strămoș sfinți și mare, așa de puternic și după moarte.

N. Iorga.

(Sămăntorul.)

dignarea Românilor se poate considera generală și după cum suntem informați în zilele proxime se vor lua măsurile a-și putea da întreg poporul nostru votul său solemn de protestare împotriva atentatului ministrului Berzeviczy.

Din sorginte sigură putem vesti, că s'au urgentat acum și lucrările pregătitoare (începute deja) pentru convocarea congresului naționalităților, așa că deja în toamna, toate naționalitățile din Ungaria, va să zică majoritatea țării, se va ridica împotriva reacțiunii și a sclavagiului în cari vor să ne arunce cu secolul îndărapt.

Poporul român își va spune cuvântul său în adunări publice.

Noua dietă a Bucovinei.

Campania electorală s'a terminat, zice „Deșteptarea“, după-ce timp de șase săptămâni a agitat spiritele în mod pasionat.

Acum cunoaștem rezultatele din toate colegiile electorale. În districtele rurale au reușit 11 candidați ai asociațiunii progresiste (Freisinniger Verband) dintre cari 5 Români și 6 Ruteni; în orașe au reușit 5 candidați tot ai acestei grupări, de asemenea și cei doi ai camerei de comerț și industrie. Curia primă a proprietății mari a trimis pe același deputat ca și în sesiunea ultimă; ear în curia a doua au fost aleși pe baza pactului existent patru Români și patru Armenopoloni. Districtul rural al Suceviilor a ales un deputat, care nu se va atașa de un grup anumit, ear orașul a ales pe un evreu social-democrat.

De aci putem să știm care va fi situația dietei: majoritatea progresistă compusă din 17 sau 18 deputați, restul minoritate, compusă din 10 reprezentanți. Mareșalul țării va fi numit de sigur din majoritate.

Avantajul cel mai mare îl are majoritatea care dispune de un program bine determinat cu postulate moderne. Din contră minoritatea stă prost. Ea va trebui să apere drepturi și privilegii cari au devenit odioase.

Majoritatea va pune la ordinea zilei reforma electorală, desființarea domeniilor, banca țării, urcarea lefei învățătorilor etc. Aceste postulate vor întimpina mari rezistențe din partea minorității. Majoritatea e decisă însă ca să întreprindă toate mijloacele spre a constrânge minoritatea să admită desbaterea acestor reforme.

Nici majoritatea nu stă bine. Compusă din români, ruteni, germani și evrei putea-vor ei să rămână sub ori-ce împrejurări la un loc?

Rutenii au postulate cari nu pot fi realizate de cât pe spinarea Românilor.

Intre germani și evrei există o luptă crâncenă de mai mulți ani. În o astfel de stare majoritatea dietală conține deja germenul descompunerii.

În privința situației românilor ei n'au pierdut numeric nimic, dar întră în noua dietă divizați și învrăjbiți.

Suceava, Capitala lui Ștefan cel mare a ales un evreu social democrat. Aceasta e un monument ce Suceveni, ridicară memoriei marelui erou cu ocaziunea serbătorii centenarului lui.

Răsboiul ruso-japonez.

Evenimentele cele mai însemnate de pe câmpul de răsboiu se așteaptă lângă calea ferată între Dasitsao și Haitșeng, care este linia de retragere a Rușilor. De sine înțeles că în urma lor peste tot locul păsește Oku și Nodzu, silind pe Ruși tot mai mult în cursa pregătită cu atâta istețime de conducătorii armatei japoneze. Intre aceea armata lui Kuroki se apropie tot mai tare de calea ferată Liaoyang-Mukden, ceea-ce pentru Kuropatkin și armata sa înseamnă o catastrofă de care n'a pomenit încă istoria răsboaielor. Constatând faptele acestea, amintim și o telegramă, dar cu toată rezerva, nefiind încă

confirmată, că la *Haitşeng* a început deja lupta crâncenă între armatele duşmane. Dacă asta se va adevăra, atunci planul Japonezilor este evident: prin atac a lega forţele lui *Kuropatkin*, de vreme ce *Kuroki* dela spate va aplica lovitura de moarte întregii armate ruseşti.

Ce priveşte cauza Japonezilor la Port-Arthur, putem spune că nu se ştie nimic pozitiv asupra tacticii asediatorilor. La sfârşitul săptămânii trecute a străbătut vestea senzaţională — nu ştiu a câta oră deja — prin presa lumii, că Port-Arthurul a căzut, ori că cel puţin se află în stadiul de a capitula. De altă parte se menţine vestea, că în zilele din urmă Japonezii au obţinut câteva rezultate favorabile, pe baza cărora probabil mareşalul *Oyama* a provocat pe generalul *Stoessel*, să se predea, ceea-ce comandantul fortăreţei a refuzat.

O altă depeşă alarmează lumea cu vestea despre o luptă navală între escadra rusă dela *Vladivostoc* şi flota japoneză de sub comandamentul admiralului *Kamimura*, care s'ar fi dat în aproniere a pasului *Tşuzima*. După această veste Ruşii ar fi reportat o învingere scufundând câte-va vase de transport şi de război japoneze (?).

Este foarte interesant şi caracteristic pentru starea sufletească a cercurilor conducătoare ruseşti faptul, că la *Petersburg* dispoziţia generală este în urma omorului politic foarte deprimată, că acum nici acolo nu mai crede nime într-o izbândă a armelor ruseşti, ci toţi privesc în viitor cu un *indiferentism*, ca şi când nu l-ar privi de fel desastrul din *Extremul-Orient*, care este acum atât de aproape şi inevitabil.

Dăm aci următoarele telegrame:

Niucivang 1 August. *In apropierea Haitşengului* urmează o luptă exacerbată.

Londra 1 August. Din *Niucivang* se telegrafează, că dinspre *Haitşeng* se aude un străşnic bombardament.

Petersburg 1 August. Se confirmă faimetele răspândite, că *ariergarda* lui *Kuroki* a ajuns deja în apropierea *Mukdenului*.

Niucivang 1 August. Se vesteşte, că torpilorul rusesc *Sivuci* a fost nimicit pe râul *Liao*. În direcţiunea *Haitşengului* se aude un foc de artilerie neprasnic.

Londra 1 August. Japonezii au provocat pe generalul *Stoessel*, comandantul Port-Arthurului, să capituleze, la ce *Stoessel* a răspuns negative. Din răspunsul său reese, că generalul comandant rus este de credinţa, că mareşalul japonez *Oyama* a perit împreună cu vasele, cari transportau materialul de război, şi cari au fost scufundate de flota dela *Vladivostoc*, ear despre *Kuropatkin* crede, că a sfârşit armatele japoneze, şi că acum e pe drum să elibereze Port-Arthurul.

Petersburg, 1 August. De pe câmpul de război chiar acum a sosit vestea, că generalul *Keller* a fost ucis de un obuz japonez.

Londra, 1 August. Conform informaţiunilor sosite la *Tokio*, escadra rusă dela *Vladivostoc* a atacat la pasul *Tşuzima* flota lui *Kamimura*, care pândia flota rusă. Dintre cele trei încrucişătoare unul a fost grav avariat, ba chiar scufundat, ear celelalte au reuşit să scape. Dar şi aceste într-atâta au fost stricate, încât flota dela *Vladivostoc* a putut să le urmărească până la baia *Tokio*(?).

Petersburg, 1 August. Curtea imperială începe acum să cântărească foarte pesimi-

stic eventualităţile războiului. Recunosc, că înfrângerea dela *Dasitşao* nu este o întâmplare a hazardului, ci ea este necesarmente urmarea împregiurărilor desolate. Curtea atribuie desastrul dela *Dasitşao* exclusiv numai lui *Kuropatkin*, care a condus lupta personal. Încrederea Curţii în *Kuropatkin* este sguduită cu desăvîrsire.

În cercurile superioare domneşte o desperare de nedescris. Nici în posibilitate aceea nu se mai încrede nime, că *Kuropatkin* va reuşi să se retragă la *Mukden* fără catastrofă. Despre un atac al generalisimului rus nici vorbă nu poate fi, căci trupele auxiliare nu pot fi transportate acum, din cauza că trenurile transportă proviziuni pe seama trupelor ruse de pe câmpul de război, ameninţate de foame.

Zilele astea pleacă pe câmpul de război un tren constător din 8 vagoane încărcate cu diferite medicamente şi cu o fabrică pe deplin instalată pentru pregătirea de conserve.

*

In Japonia.

Nici odată n'am înţeles de ce Japonia avea acea reputaţie de slăbiciune şi de îndărătnicie, din care cauză toţi oamenii de inimă vorbesc de ei cu simpatie.

Biata Japonia! Acesta este strigătul universal ce răsună printre umanitari, mişcaţi de milă, ori de câte ori acest popor de temut, care cuprinde peste 48.000.000 suflete, caută câte o ceartă nouă ca să-şi satisfacă instictele războinice.

Dar nu pricep cum de mai sunt idealişti cari să-şi inchipuie că Japonia poartă războiul actual numai în scopul de a face să triumfe ideile programului, dreptăţii, umanităţii şi ale civilizaţiei.

Trebuie să fie cine-va foarte naiv ca să creadă, o clipă măcar, că Japonia n'a avut nici odată alte intenţii decât să dea *Manjiuria* Chinei şi să proclame neatinţarea Coreei.

Ce renunţare admirabilă! Mica Japonie va susţine, timp de două ani o luptă eroică contra marelui Rusii, acest sorman popor îşi va trimite să moară mii de copii ai săi şi îşi va cheltui până şi cel din urmă ban, toate astea pentru ce? Numai ca să înlesnească triumful dreptului, ca să împraştie întinericul şi prejudecăţile vechi, să dea libertate popoarelor apăsate şi să facă fericirea comercianţilor europeni, deschizându-le debuşuri noi; şi în sfârşit, motiv suprem şi susţinut în mod foarte comic de amabilii pasionaţi, ca să lupte contra clericalismului.

Dacă e ceva însă mai înjositor pentru rasa albă decât înfrângerea pe câmpul de bătaie, apoi e de sigur, îndrumarea greşită pe terenul inteligenţei, e spectacolul supărător al celor reputaţi de inteligenţi, cari debitează aceste formidabile palavre pe cari le-au sugerat Japonezii, lingsându-le cu dibăcie pasiunile şi folosindu-se de ignoranţa lor desăvîrsită în ceea-ce priveşte *Extremul-Orient*!

Nu e nimic mai rău decât să-ţi faci idei mincinoase de un adversar, sau să nu-î cunoşti caracterul şi simţimintele: dacă Rusia astăzi e prada atator greutăţi prin care trece, cauza este că a despreţuit să-şi dea seama de ceea-ce era într'adevăr Japonia.

Japonia este o putere mare, organizată puternic pentru lupta modernă.

Japonia este o mişune militaristă până în măduva oaselor şi care ţine la tradiţiile ei războinice.

Japonia e un popor disciplinat în mod feudal. Regimul ei parlamentar nu însemnează nimic. Miniştri nu sunt răspunzători în faţa camerei, care ţine, de obicei, numai două luni.

Ea votează numai în mod pasiv bugetul, şi acolo nu face nimic. Dacă ridică vre-o obiecţie cât de mică, e numai decât disolvată. În schimb, sfatul bătrânilor este cu tot puternic, fără a avea nevoie să-şi împărtăşească, în nici un chip, hotărârile poporului. Din această stare de lucruri reese că Japonezii sunt obicinuiţi să se supună orbeşte guvernului, ce reprezintă pe *Mikado*, şi că se supună ordinelor acestora fără să se mai gândească măcar să le discute, tot aşa după-cum nu se gândesc nici să puie la îndoială autoritatea divină a *Mikadului*. Prin urmare sunt o materie primă

excelentă pentru a-î forma soldaţi disciplinaţi atât de bine.

Japonia e o ţară ambiţioasă, visând să fie în fruntea tuturor Aziaticilor.

Japonia e o pepinieră de spioni remarcabili. E în curent cu tot ce se petrece în străinătate, în vreme ce străinătatea ignorează cu desăvîrsire cele ce se petrec în ea.

Japonia urăşte rasa albă, dorind s'o alunge din tot *Extremul-Orient*.

Japonia are în sfârşit o răbdare şi o cumpătate, la care adăogându-se eroismul şi mândria fantastică, o fac una din cele mai de temut adversare.

Iată câte-va formule ce trebuie să le ai în minte totdeauna când vorbeşti de Japonia.

Rusia a despreţuit pe Japonia; şi aceasta este o greşală foarte mare. Dacă şi-ar fi dat seama cel puţin de caracterul ei răzbunător, nu şi-ar fi făcut nici odată iluzii despre o pace imposibilă.

Repet, această biată Japonie e un pericol foarte mare pentru toate naţiunile europene.

Ştiu că e ridicol să vorbeşti de pericolul galben, şi cu toate acestea nu pot să mă opresc de a mă gândi la el.

Dacă Europa nu intervine, Japonia va izbucni, în scurt timp, să-şi asemuiască China. Trebuie să ne amintim că Japonia îşi consacră mai mult de jumătate din venituri, marinei şi armatei. În astfel de condiţii viitorul Japoniei stă în cucerirea *Extremului-Orient*. Japonia trăeşte numai pentru război şi numai războiul îi va da supremaţia pe care n'o poate câştiga prin nici un mijloc.

Acestea trebuie să preocupe pe toate popoarele europene, cari au interese în *Extremul-Orient*, iar eu nu voi înceta să le repet, cel puţin, ca Francez.

(Din „*Le Temps*“).

Charles Petit.

TELEGRAME.

Petersburg, 1 August. Se asigură că după comiterea atentatului contra lui *Plehve*, un individ a fost arestat în momentul când arunca o bombă în canal.

Se crede că ar fi vorba de un complice al asasinului.

Asasinul continuă de a refuza să-şi declare numele.

Berlin, 1 Aug. Ziarele sunt informate din *Petersburg* că poliţia a declarat că a avut multe indicii ca atentatul lui *Plehve* a fost rezultatul unui complot pregătit de multă vreme

Există, se zice, o listă întocmită de revoluţionari şi cuprinzând multe nume de înalţi funcţionari condamnaţi la moarte.

În capul listei se găseşte numele *Tarului*, şi între alţii numele lui *Pobiedonoszew*, guvernatorului Finlandei, generalul principe *Obolenski*, secretarul de stat *Bezobrazow*.

Poliţia a descoperit acum câte-va zile la *Helsingfors* urmele unui complot cu sediul la *Petersburg*.

Mai multe persoane, printre cari câte-va femei, au fost arestate.

Poliţia era convinsă că a pus mâna pe toţi membrii complotului.

Ca succesori ai lui *Plehve* se pun înainte numele d-lor *Witte*, *Durnowo*, şi al ministrului de justiţie *Muraviev*.

Candidatul cel mai serios este însă *Witte*.

Nu s'a putut stabili încă identitatea autorului asasinatului lui *Plehve*.

Se vorbeşte că asasinul ar fi fiul prinţului *Ochrimsky*, care a rupt cu familia sa afiliindu-se la partidul revoluţionar.

Alţii cred că asasinul este un filandez numit *Porsniew*.

Poate aceste sgomote nu sunt însă confirmate.

Din străinătate.

Atitudinea guvernului francez. Consiliul de ministri a examinat situația care rezultă în urma răspunsului Vaticanului la ultima notă a guvernului francez.

Se păstrează secretul cel mai absolut asupra deciziunilor luate.

Președintele consiliului, intervievat, la eșirea dela consiliu, a declarat că conveniențele diplomatice îl împiedică de a vorbi.

Aceasta vorbire a lui Combes este interpretată ca indicând o ruptură completă a relațiilor diplomatice dintre Franța și Vatican.

Se desminte demisiunea generalului Négrier.

În consiliul de ministri ținut azi după amiază, ministrul afacerilor streine Delcassé a expus situația externă și a întreținut mai cu deosebire pe colegii săi de chestiunea prăzilor maritime de război din punctul de vedere internațional precum și situația politică în chestiunea Marocului.

Chestia Dardanelelor. »Neues Wiener Tageblatt« publică interviul unuia dintre redactorii săi cu un diplomat asupra chestiunii Dardanelelor.

După acest diplomat chestia va face de sigur obiectul unei revizii, dar tribunalul arbitral din Haga nu va fi chemat să se pronunțe, căci este vorba de o afacere care atinge drepturile de suveranitate.

Diplomatul întrebat pare a crede în probabilitatea unei conferențe europene a statelor semnatare.

Un protest al puterilor. Din Constantinopol vine știrea că ambasadele marilor puteri a remis Porței note identice protestând în mod formal contra noii legi a timbrului străinilor și declarând că fac responsabil guvernul otoman de toate pagubele ce se aduc intereselor supușilor străini.

Vaticanul și guvernul francez. Ministrul afacerilor străine Delcassé a primit pe arhiepiscopii armeni Saradian și Avadian, care i-au expus trista situație a Armenilor din Turcia.

Arhiepiscopii au fost primiți în urmă de către Loubet care i-a asigurat despre via sa simpatie.

Consiliul de ministri a examinat situația care rezultă în urma răspunsului Vaticanului la ultima notă a guvernului francez.

Se păstrează secretul cel mai absolut asupra deciziunilor luate.

Președintele consiliului, intervievat, la eșirea dela consiliu, a declarat că conveniențele diplomatice îl împiedică de a vorbi.

Această declarație a lui Combes este interpretată ca indicând o ruptură completă a relațiilor diplomatice dintre Franța și Vatican.

Se desminte demisiunea generalului Négrier. În consiliul de ministri ținut azi după amiază, ministrul afacerilor străine Delcassé a expus situația externă și a întreținut mai cu deosebire pe colegii săi de chestiunea prăzilor maritime de război din punctul de vedere internațional precum și situația politică în chestiunea Marocului.

Condițiuni de primire

în școala civilă de fete a Asociațiunii din Sibiu și în internatul aceleia.

În clasa I a școlii civile de fete se primesc eleve:

a) care dovedesc prin *atestat de botez*, că au împlinit cel puțin vârsta de 9 ani;

b) care dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes IV clase elementare (poporale sau primare), ori apoi dovedesc pe baza unui

examen de primire, că sunt bine orientate în materialul de învățământ prescris pentru clasa a IV-a elementară.

În celelalte clase ale școlii civile de fete se primesc eleve, care dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare dela altă școală de categoria școlii civile.

În lipsa unui astfel de atestat, sau pe lângă atestat de pe clasa V și VI dela școală elementară-poporală, primirea în ori care clasă a școlii civile, ce corespunde vârstei elevei, se poate face pe baza unui *examen de primire*, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școlii, în sensul ordinațiunii ministeriului regesc-ungar de culte și instrucția publică, dto 11 August 1887, Nr. 29000. Examenul de primire este scutit de taxă.

Elevele, care se înmatriculează pentru prima dată la școala noastră, au se producă un *atestat de botez și certificat de revaccinare*.

În cursul complementar (supletoriu) împreună cu școala civilă de fete a Asociațiunii, în sensul §-lui 6 din statutul de organizare al școlii, se primesc eleve, care au absolvat cele patru clase ale școlii civile. Se pot primi și eleve, care au absolvat cu caleul bun numai două clase civile, dacă au trecut de 15 ani și sunt împedecate a absorva toate cele patru clase civile.

Inscrierile pentru anul școlar 1904/1905 se pot face din 1-6 Septembrie 1904, stilul nou.

Examenele de emendare, se țin în 1 Septembrie 1904 st. n. la 8 ore a. m., cu elevele care s'au anunțat la direcțiune.

În 3 Septembrie 1904 st. n. la 8 ore a. m. se țin *examenele de primire*, iară în 4 Septembrie se vor începe prelegerile regulate.

Didactrul e 4 cor. pe lună, și pentru elevele, ce se înscriu prima dată la această școală, o taxă de înmatriculare de 4 cor., solvită odată pentru totdeauna. Acelaș didactru e și pentru elevele din cursul complementar.

Elevele, care voiesc să fie primite în internat, fie elevele ale școlii civile, sau ale școlii elementare a Reuniunii femeilor Române, au să fie anunțate de timpuriu la direcțiunea școlii înainte de începutul anului școlar, pentru-ca să se poată face dispozițiunile necesare.

Taxa internatului e 400 cor. pe an, plătită înainte în două sau cel mult în patru rate. Speșele pentru cărțile trebuincioase, pentru materialul de scris, desemn și lucru de mână, nu sunt cuprinse în taxa amintită. Acestea se poartă separat de părinți, pe cum și cheltuelile pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, pentru instrucțiune în forte-piano și în limba franceză.

Taxele pentru instrucțiune în forte-piano sunt de 2 categorii:

a) dacă o elevă voiește să ia orele singură, se socotește la 2 ore pe săptămână taxa de 18 cor.* pe lună; dacă 2 eleve i-au instrucțiune în aceeași oră, taxa se socotește la 2 ore pe săptămână cu 9 cor. de elevă; sau

b) dacă o elevă voiește să ia orele singură, se socotește la 2 ore pe săptămână taxa de 12 cor.* pe lună; dacă se întrunesc 2 eleve în aceeași oră, taxa se socotește la 2 ore pe săptămână cu 6 cor. pe lună.

Instrucțiunea din limba franceză, câte 2 ore pe săptămână se socotește pe lună cu 2 cor. de elevă.

Toate taxele se plătesc direcțiunii școlare. Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumoase lângă parcul orașului și e provăzută cu apaduct, baie proprie și lumină electrică, încât ofere eele mai bune condiții igienice.

Elevele din internat, afară de școală, au în fiecare zi anumite ore conversațiune în limba franceză, maghiară și germană după trebuință. Pe lângă aceea ele se prepară și învață lecțiunile sub conducerea directoarei, profesoarelor și guvernantelor.

Elevele, care voiesc să fie primite în internat, au să aducă cu sine: o saltea, un covorel la pat, 2 perini, 4 fețe de perini, o plapomă sau țol de coperit, 4 ciarșafuri (lințoluri, lepedee), 6 ștergare, 6 servete, apol perie de dinți, săpun și 2 pepteni, care toate rămân proprietatea elevei. Afară de acestea schimbările de trup sau albiturile, câte 1/2 duzină fie-care, două fuste de lustre (jupon) și două de flanel; ciorapi, batiste (marămi)

* Din care sumă 2 cor. se contează pe lună institutului, pentru susținerea fortepianelor în stare bună.

câte 1 duzină, 1 parapleu (cort) și încălțăminte trebuincioasă. Cât pentru toaleta nouă, sfătuim părinții și tutorii să nu facă copilelor, căci pentru uniformitatea îmbrăcăminteii elevelor interne, *toaletile se fac aici cu prețuri moderate*, prin îngrijirea internatului. Strîns de uniformă se țin: o haină, 2 șurțe în forma unei haine, o pălărie de vară una de iarnă, care necondiționat au să se facă aici și care peste tot vor costa cam 30 - 40 cor.

Dela direcțiunea școlii se poate primi prin post: „Statutul de organizare“ și „Regulamentul intern“ al școlii, „Regulamentul pentru cursul complementar“, „Planul de învățământ“ și „Regulamentul ministerial pentru examenele publice, private, supletorii și de emendare“, a 20 b. exemplarul. Dela direcțiune se poate primi pentru 2 cor. și „Monografia“ școlii, în care pe lângă istoricul institutului, se află descris edificiul școlii și al internatului în toate amănunțele.

Sibiu, în August 1904.

Direcțiunea școlii.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 3 August 1904.

— **Procesiune de ploaie în București.** Eri dimineață a avut loc în capitală o mare procesiune religioasă pentru ploaie. Moaștele sf. Dumitru împreună cu icoanele conduse de P. S. Sa Arhiepiscopul Sofronie Vulpescu Craioveavul înconjurat de o mulțime de preoți dela bisericile din capitală, au plecat dela Mitropolie, au străbătut splaiul Brîncovenesc, str. Carol, și calea Moșilor până în câmpul Moșilor, unde s'a oficiat serviciul religios. Toate magazinele din capitală au fost închise până la ora 1 d. a. Procesiunea a fost urmată până în câmpul Moșilor de foarte multă lume, care se adunase de dimineață la Mitropolie, ear' în câmpul moșilor procesiunea era așteptată de o mulțime imensă de lume, care venise de prin satele vecine. La ora 12 și jum. serviciul religios a fost terminat. La oarele 6 și jum. seara o ploaie ușoară a căzut în capitală.

— **Moartea profesorului universitar N. Crățunescu.** — Ilustrul profesor universitar și senator de Dolj, a încetatat subit din viață la Craiova, Sâmbătă.

Crățunescu se dusesese de câte-va zile în capitala Olteniei, și trăsese la domnul avocat Dianu.

În ajun el era bine dispus, se plimbase prin oraș, iar în dimineața zilei de Sâmbătă sucombă subit.

Fostul decan al facultății de drept din București lasă un gol însemnat între membri învățământului român superior, iar moartea lui este regretată de toți colegii și cunoscuții.

Corpul defunctului va fi adus în București, unde va fi primit de toți profesorii universitari, și de studenții facultății de drept.

— **Mauzoleul fericitului pontifice Leone XIII.** Cum este cunoscut pontifexul Leone XIII a lăsat prin testament să fie înmormântat în basilica din Lateran, ceea-ce se va face abia anul viitor. Mauzoleul îl pregătește din încredințarea corpului cardinalilor sculptorul din Roma *Julius Padolini*.

— **Prăbușire de sol.** Din comuna *Canija-maghiară* se vestește, că pământul de lângă Tisza al economului *Bara János* erî s'a prăbușit, așezându-se cu câțiva metri împreună cu recolta. Se susține ca motiv al așezării solului căldura cea mare și este temere că și în alte părți ale comunei se vor produce astfel de scufundări. Mai mulți geologi au plecat la fața locului.

— **Afacerea misionarilor ucigși.** Din Sanghai se depeșează, că viceregele a fixat un termen de 10 zile pentru descoperirea ucigașilor episcopului catolic belgian Ferhaegen și al unui călugăr. Vice-regele pune pe capul fiecărui

ucigaș un premiu de 500 taeli; ear dacă aceștia nu vor putea fi prinși, declară vice-regele în ordinul său, atunci toate oficiile și toți oficialii vor avea să răspundă pentru omorul întâmplat.

— **Tatăl lui Schauman.** Din incidentul uciderii Bobricov și părintele atentatorului, Schaumann, fostul senator încă a fost transportat la Petersburg și aruncat în temniță. Din Stockholm acum anunță firul telegrafic, că Schaumann după 4 săptămâni de închisoare a fost pus pe picior liber, cerându-i-se cuvântul de onoare, că nu va părăsi teritoriul Finlandei. Senatorul a fost de multe ori ascultat și cu toate că nimica compromițător pentru dînsul nu s'a putut dovedi, imediat n'a putut fi eliberat. Cele 4 săptămâni de temniță i-au sguđuit sănătatea, așa că soția lui mai de multe ori a făcut pași pentru ameliorarea sortii soțului ei. Mai ales intervenției soției sale i-se datorește, că bătrânul senator a fost eliberat.

Cei doi profesori dela universitatea finlandeză din Helsingfors *Homen și Estlander* cari cu ocaziunea atentatului asupra guvernorului au fost deținuți, zac și acum în temniță. Atât aceștia cât și directorul de bancă *Schybergson* au fost transportați la Nișni-Novgorod.

— **Cununie.** Elena *Pandrea* și Antoniu *Mandea* anunță cununia lor, care se va celebra în 9 August n. a. c., la 5 ore p. m., în biserica gr-orientală din Cluj.

Felicitările noastre!

Ibsen contra lui Tolstoi. Se vestește că Ibsen, deși a declarat că nu va mai scrie, acum de curînd a terminat o nouă piesă, în care se ocupă cu idea războiului. Ibsen în această piesă se pune pe punctul de vedere cu totul contrar vederilor lui Tolstoi, deoarece el declară de necesar războiul pentru omenime, pentru-că el deșteaptă în om disciplina, vigoarea și nisuița spre putere.

— **„Dintr'o mică garnizoană“.** Din Berlin se telegrafează, că tribunalul militar din Metz a condamnat pe locotenentul *Witte*, o figură celebră din romanul *Dintr'o garnizoană*, pentru jurământ fals și pentru 16 casuri de maltratare a subalternilor săi la 1 an și 3 luni temniță, excluderea din armată și la pierderea onoarei pe 2 ani. Această pedeapsă tribunalul a motivat-o cu împrejurarea, că *Witte* n'a pus jurământ fals intenționat.

— **Condamnat la moarte.** Din Eszék se telegrafează, că tribunalul de acolo a pertractat erl procesul criminal al lui Petru *Novelie*, care a omorât pe bărbatul amantei sale, condamnând pe ucigaș la moarte prin ștreang, ear pe amanta lui la 15 ani temniță.

— **Omorul dublu dela cafeaua Macedonia din București.** Eri s'a continuat cu instrucția asupra acestei nenorocite crime.

După declarațiile făcute de martorii oculari: *Mardan Antoniu*, *Panaft Ionescu* și *Dr. Carangiu reese* clar că provocatorul crimei a fost *Lăzărescu Lecanta*, el a tras primul foc și a ucis pe *Ilie Papahagi* și numai în urmă *Nusi Tulliu*, l'a împușcat, fiind enervat de moartea vărului său și în legitimă apărare.

Instrucția e aproape terminată.

Tribunalul de vacanță secția I. *Tulliu*, în urma concluziilor d-lui procuror *Vercescu* și a pledoariilor d-lor avocați *C. Dissescu*, *Mircea G. Petrescu* și *Take Polikrat*, a confirmat mandatul de arestare emis în contra lui *Nusi Tulliu*, și el a fost din nou transportat la Văcărești.

— **Nihilistii ruși din străinătate și atentatorul.** Se telegrafează din Petersburg ziarului „*Le Rappel*“ că revoluționarii ruși refugiați în străinătate, declară că poliția n'a arestat pe adevăratul autor al atentatului. Ea a luat un drum greșit în cercetările sale, deoarece-ce adevăratul autor al atentatului se află în siguranță.

Asasinul aparține grupului cunoscut sub numele de „*Bosewaia Organizația*“ (Organizația de luptă). Acestui grup aparține și *Balmacew* asasinul lui *Sipiahin*, antecesorul lui *Plehve* la ministerul de interne.

Ca amănunt al execuției atentatului este de relevat că bomba a fost aruncată nu cu mâinile, ci prin mijlocul unei parabile, ceea-ce denotă un oare-care progres în execuțiunea unor asemenea atentate. Aceasta a dat vreme atentatorului ca să se urce într'o trăsură și să fugă.

— **Reliquiile fiecei lui Petrarca.** Reliquiile *Francescei*, fiecei lui *Petrarca*, cari la 1882 au fost descoperite în cripta bisericei *San-Francesco* din

Treviso, din incidentul sêrbării sescentenarului zilei natale a marelui poet au fost așezate într'un nou mormânt. Reliquiile au fost puse într'un sac de culoare roșie, și astfel puse într'o urnă de marmor și înmormântate cu mare ceremonie.

— **Asasinul lui Plehve operat.** Omorătorul lui *Plehve* a fost *Vineri* operat. El a pierdut un ochiu și se află greu rănit de către o bucată de bombă, care însă a fost extrasă.

— **Atentate contra regelui Alfonso.** Câte-va telegrame din Madrid aduc vestea că în contra regelui Spaniei s'au comis două atentate. Vestea asta însă nu este încă confirmată. O telegramă spune, că atunci când regele *Alfonso* a vizitat catedrala din *Santiago*, sub o bancă în biserică era ascunsă o bombă. Fișul era de jumătate ars, când a fost descoperită bomba. După alta telegramă trenul, care ducea pe rege, în tunelul dintre stațiunile *Broullon* și *St. Calodil* a deraiat, suferind 5 inși dintre călătorii leșioni mult — puțin grave.

Cu toate că aceste două știri nu sunt adevărate încă, totuși e sigur, că dela ultimele demonstrațiuni dispoziția în Spania este foarte agitată, lăundu-se tot mai mult curentul antidinastic.

— **Bătăie cu cuțite între doi „domni“.** Luni pe la 11 ore înainte de amiază doi domni au oferit un spectacol foarte interesant publicului de pe corzo pe malul Dunărei în fața bursei din *Budapesta*. Anume privatierul *Mezei* (?) *Fülöp* și agentul de bursă *Tusák Sándor* s'au luat la ceartă într'o afacere de împrumut. *Tusák* datorita lui *Mezei* cu o sumă mai mare, pe care privatierul o pretindea insistent. Debitorul în urma asta a lovit cu palma pe creditor trânditul mai apoi la pămînt. *Mezei* încă n'a fost nătang, ci a tras cuțitul și a vulnerat pe agent la picior. Poliția a pornit cercetare contra viteazului cuțitaș.

— **Proces contra „împărătesei Saharei“.** Nevasta iligitimă a „împăratului Saharei *Iacob I.*“, *Augusta Delierre* a fost împrorocată de către un croitor din *Paris*, fiind-că „augusta suverană“ peste oasurile și nășpul din *Sahara* și-a făcut o haină de încoronare în credința pășirei pe tron cât de curînd, ear acum refuză să o primiască și să o plătească. Pe semne domnișoara *Delierre*, împărătesă în spe, va perde procesul, așa că bietul *Iacob I.* va fi silit să scoată punga și să plătească — dacă va vrea.

— **Foc uriaș.** Din *Oradea-Mare* se telegrafează, că pe dominiul din *Csirke* au ars 4000 girezi de grâu.

— **Fecunditate.** Din *Moerin* se scrie: În comuna *Szerbpadé* femea locuitorului de acolo *Meszáros Sándor* a născut 5 copii: 4 feciori și o fată. Dintre aceștia 3 au trăit o oră, ear 2 jumătate de oră. Femea este de altcum sănătoasă. Intre nou născuți n'a fost nici unul monstru, toți însă au fost slabi și foarte mărunți.

— **O apreciere a tacticei Japoneze.** Intr'o convorbire cu corespondentul unui ziar rus, generalul *Rennenkampf* s'a exprimat în termeni puțin măgulitori asupra *Japonezilor*, al căror exces de metodă și de pedantism îl desaproabă.

Japonezii sunt, zice generalul, sclavi bazei și liniei de comunicațiuni.

Ca exemplu, generalul citează precauțiunile extraordinare luate de ei la intrarea în *Saimate*.

Se vîdu mai întăiu doi oameni îmbrăcați chinezește, acești doi oameni erau ofițeri de ghizați: inspectară în de lung cu binoclele lor împrejurimile orașului, apoi se apropie un dragon de dîșit, le vorbi în secret se duse și se întoarse mai de multe ori.

În cele din urmă căți-va călăreți singuratici se arătară îndreptându-se încoace și încolo, făcînd rolul tentaculelor grosului coloanei care rămănea înapoi mascată.

După-ce se înopță această coloană riscă în fine să între în oraș.

Un asemenea formalism păru generalului *Rennenkampf* contrariu adevăratului spirit războinic și el consideră din această cauză pe japonezii ca incapabili de a face față unei situațiuni strategice când s'ar complica prin intrarea

în joc a voinței adverse, care dormitează penă acuma.

— **Funeraliile lui Plehve.** Din Petersburg se vestește, că înmormântarea lui *Plehve* s'a sêvêșit Luni, fiind prezenți: țarul, vîd. țarevna, cleronomul, maril duci și ducese, toți ministrii și corpul diplomatic. După îndeplinirea ceremoniilor prin metropolitul *Antonie*, corpul a fost dus la cimiter.

Se zice, că poliția a deținut pe un student finlandez, fiind foarte suspect că este un complice al ucigașului ministrului.

Ziarele de Luni dimineața spun că numele atentatorului este deja descoperit, care este *Bergcorp*. Asta însă este o mică greșeală. Anume într'o telegramă publicată de *Local-Anzeiger* se spune: „er ist Mitglied des Bergcorps“. Nu știm ce fel de societate în Rusia s'a poarte numele acesta, dar este probabil, că numirea aceasta înseamnă student al școalei de mine, și nici de cum nu este nume de familie.

O telegramă sosită mai tîrziu spune următoarele: *Plehve* a fost deja cu câte-va zile înainte de atentat avizat despre cele ce se pregătesc în contra lui. Până acuma au fost deținuți 55 oameni. Despre materia cu care a fost umplută bomba, se crede că a fost melinită. Atentatorul nu este finlandez, ci rus din partea sudică a imperiului rusesc, și se afirmă cu hotărîre, că este elev al academiei de mine. Atentatorul, de căteori i-se pune vr'o întrebare, răspunde numai atăta:

— *În zădar mă căsuși cu întrebările, căci din mine nu veți scoate faziunea, dacă am ori nu complicit. Datorința mea a fost să execut sentința care a condamnat la moarte pe ministrul Plehve, acesteia am satisfăcut, prin urmare scopul vieții mele l-am ajuns.*

— **Rusia retrage flota voluntară.** După ultimele informațiuni vasele flotei voluntare Petersburg și *Smolensc*, aflate în prezent în *Marea-Roșie* se vor întoarce la *Libaus* sau *Kronstandt*, de unde vor pleca împreună cu escadra *Balticei*, dacă și când această escadră va fi trimisă în *Extremul Orient*.

Efect minunat face în scurt timp crucea după electro-magnetică nr. 86,967 și necuprinse sunt rezultatele la cari se ajunge prin folosirea ei și cari poate să le dovedească inventatorului *dl Müller Albert* (*V. Vadász-utca* nr. 42/K.) *Zilnic* îi sosesc scrisori de mulțămintă, în cari indivizii vindecați se exprimă cât se poate de măgulitor asupra ei. Scrisoarea următoare i-s'a trimis de *dl Iacob Steinhardt* (*Kula*): „Stimate *dl Müller*! Mă simt fericit de a-ți putea comunica, că crucea după electro-magnetică nr. 86,967 R. B., comandată cu 3 săptămâni înainte, mi-a ajutat atît de mult, încât m'am vindecat deplin de chinuitoarele dureri reumatice, de cari de 15 ani am suferit, pentru-ce nici nu pot recomanda în de-ajuns amicilor mei invențiunea dtale. Primește din parte-mi cea mai profundă mulțămintă. Aunul Dumnezeu să-ți dăruiească mulți fericiți ani pentru sirguința și iscusința dtale. Invențiunea aceasta nu șease ci o mie coroane este vrednică. Cu deosebită stimă. *Iacob Steinhardt*“.

Felurimî.

Mintea găștelor. Un regiment din orașul *Ulm* avea o găscă, care își schimba garnisoana, și în aceasta dovedea, că e este o demnă urmașă a găștelor romane, cari scăpaseră *Capitolul*. Pe lângă găscă regimentului din *Ulm*, se mai vorbește și despre o altă găscă a unui regiment din *Neullingen*. În acest oraș se afla pe vremuri o femeie bătrână, care avea un cărd de găște, căroră la timpuri regulate le da de mîncare. Într'o zi femeia a uitat să dea de mîncare la timpul hotărât.

Găștele au venit ca de obicei la poarta casei, pentru-ca să-și primească porția, dar gășind-o închisă, au început cu toate să găgăiască. Vîzînd că nici în urma acestui șgomot nu li-se deschide, au început să ocolească curtea spre a găsi vre-o intrare. În urma mai multor cercetări infructuoase, găsă anul conducător s'a urcat pe o peatră, ce se afla la poatră, și care era pusă și pentru-ca suindu-se pe dînsa să poată trage clopotul copii mai mic, și el a luat cu ciocul

teul și a început a trage. Femeia auzind clopotul, a eșit la poartă să vadă cine este, și atunci a constatat inteligența găscanului. Faima inteligenței răspândindu-se în oraș, găscanul a fost cumpărat de către regimentul din Neullingen.

Eată deci că și găscanii pot, câte-odată, să-și facă renume.

Telegramele zilei.

Odesa. 1 August. Opt vapoare și anume: Sarotow, Tambow, Kostroma, Woronetz, Wladimirow, Kiew, Jaroslaw și Nișni-Nowgorod din flota voluntară rusă, din cari patru aparținând companiei ruse de navigațiune și comerț, încărcate cu cărbuni și apă așteaptă ordinul de plecare în Extremul Orient sau în marea Baltică.

Londra. — Regele Eduard a exprimat țarului condolențele sale cu ocazia asasinatului lui Plehve.

Țarul a răspuns în mod foarte amabil. „Politische Correspondenz“ crede a ști că guvernul austro-ungar a exprimat vîl condolnțe cu ocazia asasinatului lui Plehve guvernului rus.

Paris, 1 August. Ministrul afacerilor străine Delcassé a primit pe episcopii armeni Saradian și Ayvadian, cari i-au expus trista situațiune a Armenilor din Turcia.

Archiepiscopii au fost primiți în urmă de către Loubet care i-a asigurat despre via sa simpatie

Constantinopol, 1 August. Ambasadele marilor puteri au remis porței note identice protestând în mod formal contra notei arbitrare a noei legi a timbrului străinilor și declarând că fac responsabili guvernul otoman de toate pagubele ce se aduc intereselor supușilor străini.

Aix-les-Bains, 1 August. Regele Greciei a sosit aci.

ECONOMIE.

Arad, 3 August.

Primejdie iminentă.

Deodată din mai multe părți primim vești foarte întristătoare despre urmările secetei lungi ce bântue în întreaga țară. În ținuturi întregi recolta grâului a fost de tot slabă. Cucuruzul pe cele mai multe locuri total nimic. Bihorul pare a fi mai dezolat deși sunt ținuturi întregi și în Ardeal și în Banat, unde zile întregi mergînd, cât vezi cu ochiul e numai jale. Ear lipsa de nutreț e generală.

În vederea primejdiei iminente, nu putem în destul sfătui pe toți fruntașii poporului nostru, îndeosebi pe preoți și învățători, să întreprindă de cu vreme acțiuni de mîntuire. În Arad grâul azi deja se cumpără cu 10 fl. 20 ear prețul cucuruzului este 7 fl. 40. România și-a închis exportul porumbului. Țăranii noștri, să nu-și vîndă (nici chiar pentru dări) strictul necezar al traiului, căci zenu pot fi espuși și pericolului foametei. Preoții și învățătorii sfătuiască-i în privința aceasta și mai presus de toate îngrijească-se comună de comună pentru cantitatea necezară alimentațiunii. Noi nu suntem nici Maghiari nici Sécui și dacă nu ne vom îngriji noi de noi, din partea părintescului guvern, vom putea peri ca muștele.

O laudabilă inițiativă a luat în privința aceasta Metropolitul Meșianu, care precum

suntem informați a dat un circular către poporațiunea din archdiecesă, în care pe cale oficială îi atrage atenția asupra catastrofei ce o așteaptă în urma marelui lipse de nutreț și îi dă povețe cum are să procedeze, ca să încunjure pericolul. I. P. S. Sa. accentuează mai ales necețitatea, ca în aceste zile grele poporul să se lase de orice cheltuială de prisos și să se restrîngă la cele mai neîncunjurat de lipsă spese, cari la nici un caz nu pot fi evitate.

Tot așa se potrivesc aceste sfaturi și la celelalte ținuturi, greu încercate de astădată de voia lui Dumnezeu.

Prohibirea exportului porumbului din România. În „Monitorul Oficial“ de alaltăeri a apărut decretul regal prin care se interzice până la noi dispozițiunii, exportul porumbului.

Întru aplicarea acestei decret, Ministrul de finanțe, cu autorizațiunea prealabilă a consiliului de Miniștri, a luat următoarea

Decisiune:

„Art. I. Se aduce la cunoștința exportatorilor că ori-ce export de porumb fiind interzis biurourile vamale nu vor mai permite eșirea din țară decât a acelor porumburi cari vor fi încărcate în vagoane și expediate direct pentru străinătate, cel mai târziu în ziua de Luni, 19 Iulie 1904.”

„Art. II. Pentru încărcămintele în vapoare nu se va permite complectarea lor și plecarea decât dacă ele vor fi început operațiunea de încărcare înainte de ziua de 19 Iulie și numai întrucât expediarea pentru străinătate s'ar face în virtutea unui angajament de vînzare anterior luat.

„Art. III. Pentru angajamentele pe cari exportatorii le vor fi luat înaintea promulgării decretului de interzicerea exportului, Ministerul finanțelor va permite exportul numai sub îndeplinirea următoarelor condițiuni:

a) Toți exportatorii din țară trebuie să prezinte administrațiunilor financiare, unde ei se află încheierile lor de vînzare definitivă; întru cât aceste încheieri vor fi fost făcute anterior zilei de 19 Iulie;

b) Depunerile încheierilor trebuie să fie făcute până cel mai târziu în ziua de Joi, 22 Iulie. Ori-ce depuneri făcute mai târziu nu se vor lua în considerare;

c) Toate încheierile de vînzare vor fi trimise de administrațiunile financiare la Ministerul financelor care se va rosti definitiv dacă ele sunt făcute în așa condițiuni de cât trebuie negreșit să fie executate.

Ministerul finanțelor va comunica decisiunile sale administrațiunii lor financiare, spre a le da urmare.”

Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Ciacovana“ în Ciacova publică concurs pentru ocuparea postului de contabil.

Salar anual 1200 Cor. locuință în natură și tantiemă statutară.

Cei-ce doresc a reflecta la dobîndirea acestui post au a documenta, cumcă au absolvat școala comercială cu examen de maturitate; să poseadă limba română, germană și maghiară perfect în vorbire și scriere.

Rugările sunt a se adresa Dluî George Breban directorul institutului și mare proprietar în Ciacova până inclusive 15 Septembrie st. n. 1904.

Numai cei cu praxă de bancă vor fi luați în combinație.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștii a se presenta în persoană la directorul subsemnat după împrejurări.

Ciacova din ședința direcțiunii ținută în 23 August 1904.

315 1—3

George Breban.
director.

INSERTIUNI și RECLAME.

Domnilor voluntari

de ori-ce armatură, trimite firma pentru uniforme militare de primul rang a lui

Schäffer Henrik

ARAD, Andrassy-tér (Casa Bing)

Nr. telefonului 208.

307

Uniforme și ajustări complete pentru prețurile cele mai estine și executate foarte elegant.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

a

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrassy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal. în diferite instrumente, în *jerării pen ru mobile și ediciii, cuptoare de fer de Nodrág și Meiding de primul rang. Mașine (sparhert) pentru bucătării de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiată.*

Arme Firlah și Piper, puște pentru vînători, Monopol de vînzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra peronosporei pe lângă o garanță de 10 ani. Instrumente de vierit etc.

Fourfece engleze Solingene veritabile, penșiluri și briciuri,

Deposit exclusiv «AHO».

Pe seama ținuturilor sud-unga e unicul deposit al iustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele din provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi. Nr. 221—50

Stabiliment de Hydrotherapie.

„Wällischhof.“

Stațiune de tren și poștă Brunn — Maria — Euzersdorf, 30 min. departe de Viena.

236

Arangiamet modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer de soare, massage, electrisare, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului: Dr. Marius Sturza.

Editor-proprietar: George Niehn

Redactor responsabil: Ioan Russu-Șirlanu.

Apărare contra arșiței soarelui!

Avem onoare a vă recomanda cu sosirea sezonului de vară

Rolurile de fereastră americane

construcția cea mai bună.

Aceste roluri, care sunt construite din lenngradl calitatea cea mai escelentă,

sunt provăzute cu mecanism automobil

sunt foarte durabile și se opresc la ori-ce înălțime.

Prețurile după mărimea ferestrelor 3'60, 5'— cor. și mai sus.

ZIMMERMANN és EISELE

LA „PAPAGALUL VERDE“ (Zöld papagály).

ARAD, Andrásy-tér és Weitzer János-utca sarkán.

Mai departe

asortiment bogat in cămăși de turiști de vară,

pălării de paie, umbrele p. bărbați și femei.

pentru prețuri senzațional de eftine.

La cumpărări de 10 coroane se acordă un tablou in

mărime naturală de 3 coroane

247

Biuroul de arhitectură
al lui

BIRÓ ERNŐ, arhitect

— ARAD, Eötvös-utca 17 —

Pregătește ori-ce fel de planuri
și acceptază tot felul de lucru apar-
ținător in sfera arhitecturii mai

217

înalte.

In atențiunea ziditorilor!

Biurul de zidire și magazinul de lemne al între-
prinzătorilor de zidiri

Vollák József és Társa

— Arad, Radnai-út 6 szám. —

Telefon pentru oraș și comitat 65.

Primum ori-ce lucrări de zidire.

precum zidire de case de inchiriat, edificii private, vile, etc. in ori-ce stil; in loc și in provincie, mai departe zidirea respective construirea și aran-
giarea de ghetării, elevatori, magazine și staluri, etc., precum și transfor-
marea de edificii vechi, construirea și vopsirea de frontispicii, uscarea pă-
reților umezi.

Lucrări de ciment și anume: pardoseală de ciment, base de beton,
trepte, boltitură, lesele de ciment și vălăe de apărat vitel, canaluri de
beton, mine etc.

Lucrări de lemnari, precum: coperișe, construcții de coperișe, ma-
gazine, șopronuri și alte încăperi economice pelângă garanță de mai mulți ani.
Construirea de coperișe de ciment de lemn pentru prețul cel mai ieftin.

Măsurarea și espertizarea de edificii.

Cu bugeturi servim la dorință gratuit.

Mulțumind pentru încrederea clienților noștri, ne rugăm să ni-o pă-
streze și pe mai departe.

Cu deosebit respect:

Vollák József és Társa.

Colorare de porțelan și maiolica de artă!

Boros Béni-tér 16 sz 1, em. 14.

Respectuos aduc la cunoștința părțitorilor și spriginitorilor industriei de artă maghiară, că in atelierul meu de colorare indeplinesc colorări celui mai distins gust corespunzătoare.

P. O. Public poate comanda la mine vase de prânz, de dejun, de tea etc. după ori-ce model. Pictez porțelan in mode cel mai bun executat, cu numele, monograme, pentru prețurile cele mai ieftine. Coman-
dele se pot alége după modele gata și din cataloage ilustrate, pe care il pun ori-cărul, care il cere pe o carte postală, la dispoziție.

Nisuința mea principală este să bine merit de încrederea și indestulirea on. public.

Primesc pictări de oleu și aquarel etc.

Dau ore la domiciliu damelor iubitoare de pic-
tură de porțelan, maiolica, ear vasele pictate de ele
e ard.

Vase de porțelan, maiolica, și sticlă sparte, nu-
mai eu sunt in stare aici in Arad să le lipsesc in cup-
torul meu, pentru a putea fi folositoare și mai departe.

Cu deosebită stimă:

HARTMANN PÁL.

284

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că azi am deschis in Arad un magazin de mo-
bile sub firma improcolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

In urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulațiune sufi-
cient mă aflu in poziția plăcută să satisfac tuturor ce-
rințelor on. public pe deplin.

Când imi iau voia a recomanda noua mea între-
prindere prețiosului sprigin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfa indigenă de calitate inexceptionabilă.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.

măestru tapesier.

